

Mål och resultat 2016

- Kommunövergripande analysrapport av måluppfyllelse och resultat: grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola 2015/16
-

VARBERGS
KOMMUN

Barn- och utbildningsförvaltningen i Varberg

Elisabeth Svennerstål Jonsson
Förvaltningschef

Maria Wirén
Utvecklingschef

Joachim Wadström
Grundskolechef

Maria Gustafsson
Gymnasiechef

**VARBERGS
KOMMUN**

**Barn- och
utbildningsnämndens
mål 2016-2019**

Stärka pedagogers
skicklighet som lyfter
barns och elevers
resultat

Öka elevers möjlighet
för snabbare väg till
studier och yrkesliv

Öka välmående och
minska utanförskap

**VARBERGS
KOMMUN**

Innehåll

1	Inledning.....	4
1.1	Metod	4
1.2	Urval.....	4
2	Analys av verksamheten	4
2.1	Grundskola.....	4
2.1.1	Analys av prestation förskoleklass till årskurs 3	7
	Prioriterad insats – Att möta barn och elever med tal- och språkstörning.....	8
2.1.2	Analys av elevernas måluppfyllelse i årskurs 6	9
2.1.3	Analys av elevernas genomsnittliga meritvärde i årskurs 9.	12
2.2	Gymnasieskolan	13
2.2.1	Analys av elevernas genomsnittliga betygspoäng.....	13
2.2.2	Analys av andel elever med gymnasieexamen inom tre år.....	14
2.2.3	Beskrivning och analys av introduktionsprogrammen	15
2.3	Grundsärskolan.....	16
2.4	Gymnasiesärskolan	16
2.5	Pågående långsiktiga utvecklingsinsatser.....	17
3	Beslutsstödsystem – Hypergene.....	18
4	Enhetens utvecklingsplan	18
5	Avslutning	19
6	Källförteckning	20

1 Inledning

Det övergripande systematiska kvalitetsarbetet för grundskola och gymnasieskola i Varberg är indelat i tre avstämningar. *Kunskap och lärande* med fokus på elevens lärandeprocess, *Trygghet och trivsel* med fokus på elevens välmående samt *Mål och resultat* med fokus på bakomliggande faktorer påverkande elevens prestation.

Avstämningen mål och resultat baseras på elevernas resultat i form av prestation i LIV¹, i de nationella ämnesproven (NÄP) samt på elevernas terminsbetyg, slutbetyg och kursbetyg.

Avstämningen baseras till lika stor del på rektors kunskap om den egna verksamheten. Vilka förutsättningar varje grupp har och hur organisation och insatser struktureras för att på bästa sätt möta den enskilda eleven och gruppen parallellt för att varje elev ska nå så långt som möjligt i sitt lärande.

1.1 Metod

När resultat från de nationella ämnesproven, terminsbetyg, slutbetyg och kursbetyg rapporterats in i slutet av vårterminen sammanställs dessa och presenteras på enhetsnivå och kommunövergripande för rektor att analysera tillsammans med den egna verksamheten.

Under höstterminen möts verksamhetschef, rektor och utvecklingschef tillsammans med kvalitetsstrateg/utvecklingsstrateg för diskussion kring skolans analys av enhetens resultat. Det handlar om att se framgångsfaktorer och utvecklingsområden i kommunövergripande perspektiv. Dialogen mynnar ut i en analysrapport som presenteras på Barn- och utbildningsnämnden (BUN).

1.2 Urval

Då verksamheten är omfattande och såväl förutsättningar som val av arbetsmetod varierar är viss avgränsning nödvändig. I år är fokus i analysdialogerna utformat utifrån ett urval av de indikatorer som är kopplade till Barn- och utbildningsnämndens mål 2016-2019 (med tillägg för yngre årskurser). Presenterade i Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsplan 2016-2019².

2 Analys av verksamheten

2.1 Grundskola

I Varbergs kommun bedrivs ett flertal insatser med inriktning språk-, läs- och skrivutveckling. Det kollegiala lärandet är i fokus och insatserna riktar sig till lärare och pedagoger inom samtliga skolformer.

¹ Läsning I Varberg – här syftande till H4-testet som är en del i insatsen kallad LIV.

² Barn- och utbildningsförvaltningen (2015), "Verksamhetsplan 2016-2019", Varberg

LiV är ett långsiktigt pågående utvecklingsarbete som startades upp under läsåret 2010/2011 i avsikt att "få alla elever på läståget". Alla elever i årskurs 2 ska ges förutsättningar att utveckla en god läsförmåga. De elever som riskerar att inte nå kunskapskraven uppmärksammas tidigt, så att stöd kan sättas in.

Samtliga skolor i kommunen är representerade genom lärare, "LiV-handledare" som ska stödja arbetet med läsutveckling. Handledaren har i sitt uppdrag möjlighet att vara ett stöd i det direkta arbetet med elever i årskurs 1-3 med speciellt fokus på undervisning i åk 2. Handledaren utgör ett stöd för kollegor i frågor som rör språk-, läs- och skrivutveckling. Handledaren får fortbildning och möjlighet till erfarenhetsutbyte genom regelbundet återkommande träffar som leds av övergripande språkutvecklare. Elevernas läsutveckling följs genom lästester, som mäter avkodningsförmågan, vid mätningar i oktober och maj.

En övergripande prioriterad insats har under läsåret 2015/16 riktats till alla LiV-handledare som deltagit i "Handledarutbildning för Läslyftet med fokus på skolutveckling" vid Högskolan i Halmstad i samverkan med region Halland. Genom utbildningen har LiV-handledaren stärkts i sitt handledarskap och i rollen av att vara en särskilt kunnig person inom språk-, läs- och skrivområdet på skolan.

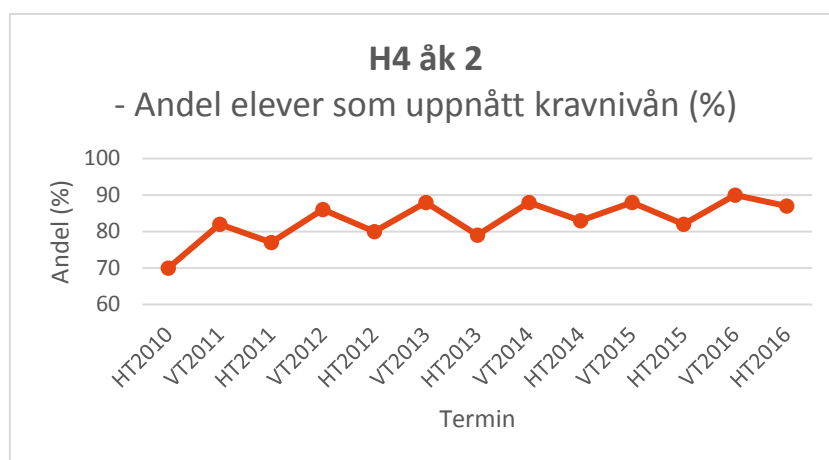

Diagram 1. Andel elever i årskurs 2 som uppnått kravnivån i H4-testet (en del av LiV) vårtermin och hösttermin 2010-2016. Källa: Intern statistik från Språk-, läs- och skrivutvecklare 2016-11-02.

Det kan konstateras att **LiV-satsningen ger positiva effekter**. Eleverna i årskurs 2 har förbättrat sin läsförmåga på det lästest som genomförs inom ramen för LiV. Vid den första mätningen i oktober 2010 var det 70 % av eleverna i åk 2 som nådde ett förväntat flyt i läsningen. Efter insatser kopplade till LiV, var motsvarande resultat 82 % vid mätningen i maj. I oktober 2015 var det 82 % av eleverna som nådde förväntat flyt i läsningen medan resultatet var 90 % vid mätningen i maj 2016. Under de sex år LiV pågått har följaktligen en tydlig förbättring skett i elevers läsresultat med 20 %.

Resultatet visar att eleverna har en **högre läsförmåga** redan på höstterminen i åk 2, vilket indikerar att undervisningen i förskoleklass och åk 1 bidragit till att eleverna är bättre rustade för att utveckla sin läsförmåga.

En positiv effekt som LiV - satsningen bidragit till är ett **ökat fokus på samtala, läsa och skriva i undervisningen**. Det framgår i handledares utvärdering att samtal om texter samt att arbetet med läs- och skrivstrategier fått en mer framskjuten position jämfört med tidigare. Att vara uppmärksam på elevers läsförståelse ger läraren många ledtrådar för att formera den fortsatta läsundervisningen.

Resultaten från **nationella proven i årskurs 3**, tyder på att LiV-satsningen i de lägre årskurserna har haft effekt. Under den tid som LiV-satsningen pågått har resultaten på nationella proven, årskurs 3 förbättrats inom samtliga områden som mäter läsande och skrivande. Vid en jämförelse med resultaten kan det konstateras att Varbergs resultat, läsåret 2009/10, låg under riket på samtliga delprov som mäter läsande och skrivande förutom på en skrivuppgift (beskrivande text). Läsåret 2014/15 låg Varbergs resultat **över riket** på samtliga delprov förutom på skrivuppgiften stavning och interpunktion.

Läslyftet

är en fortbildningsinsats i språk -, läs- och skrivdidaktik för lärare med fokus på kollegialt lärande.

Syftet är att öka elevers läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen.

Målgruppen är lärare i grundskola, grundsärskola, sameskola, specialskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, lärare och förskollärare i förskoleklass, personal i förskola samt skolbibliotekarier.

Kompetensutvecklingen sker genom återkommande träffar, med fokus på kollegialt lärande, och är tätt knuten till den ordinarie verksamheten och undervisningen.

Träffarna genomförs med stöd av handledare och material på Läs- och skrivportalen (Skolverket).

Materialet är indelat i moduler och ger underlag för reflekterande samtal, gemensam planering och uppföljning av undervisningsaktiviteter, i syfte att utveckla undervisningen.

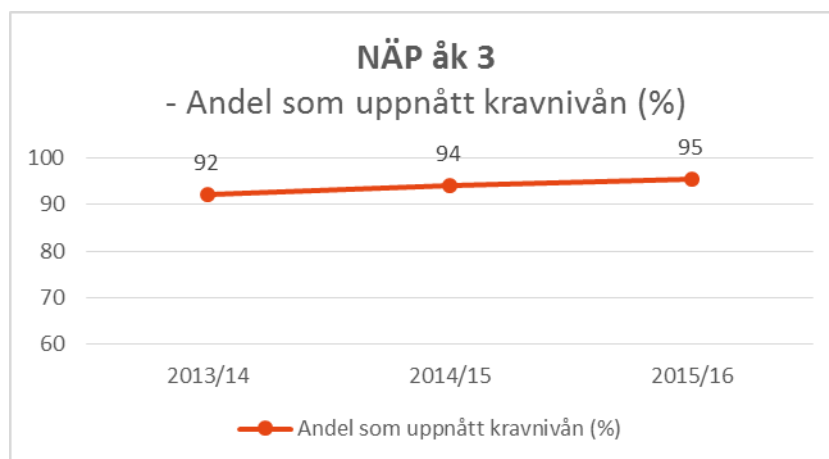

Diagram 2. Andel genomförda nationella prov som uppnått kravnivån av samtliga genomförda delprov i matematik och i svenska i årskurs 3 för åren 2013-2016. Källa: Hypergene 2016-11-02.

I de nationella proven för årskurs tre får eleven inget sammanslaget provbetyg. Skolverket rekommenderar att resultaten i det systematiska kvalitetsarbetet endast ska analyseras utifrån varje enskilt delprov och med pedagogens kvalitativa kunskap om delprov, elev och förutsättningar.

Likväl kan vi utläsa en positiv trend i andelen elever av samtliga bedömda som uppnår kravnivån i de nationella ämnesproven.

2.1.1 Analys av prestation förskoleklass till årskurs 3

Det finns en enighet i verksamheten kring att en **tidig identifiering** av elever som riskerar att hamna efter i lärandet och **direkta insatser** för att stödja dessa elever har en avgörande påverkan på elevens fortsatta lärande under hela skolgången. På flera enheter genomförs screening för att stämna av att samtliga elever utvecklas i sitt lärande och på så vis uppmärksammar läraren tidigt elever som är i behov av stöd för att inte hamna efter i lärandet.

Flera övergripande insatser har införts för att stödja en hög kvalitet och god utveckling i grundskolans första år. Rektor poängterar speciellt att **lågstadiesatsningen** gett grundskolans lägre årskurser bättre förutsättningar att hjälpa elever till en ökad måluppfyllelse. Lågstadiesatsningen är ett statsbidrag för fler pedagoger i lågstadiet i förhållande till antalet elever. Alla rektorer har kunnat anställa en pedagog på del av tjänst eller heltid. En framgångsfaktor för hög kvalitet i undervisningen är en **flexibel personalstyrka** som kan arbeta med de elever som har behov och stötta och stödja varandra i undervisningen. Lågstadiesatsningen har bidragit till att öka möjligheterna för en flexibel personalstyrka och på så vis höjt kvaliteten på undervisningen för eleverna.

Prioriterad insats – Att möta barn och elever med tal- och språkstörning.

Under 2015 infördes en ny organisation för elevhälsan. Elevhälsan blev närmre knuta till rektors ansvar. Under läsåret 2015/16 följdes omorganisationen upp av chef för barn och elevhälsa samt språk-, läs- och skrivutvecklare på uppdrag av grundskolechef.

I kartläggningen framkom bland annat att det saknas kompetens inom området tal- och språkutveckling och att möta barn och elever med tal- och språkstörning.

De behov som framkom i kartläggningen ligger till grund för kompetenshöjande insatser inom området tal- och språkstörning. Insatserna riktas till speciallärare/pedagoger som saknar grundläggande kompetens att möta barn och elever med tal- och språkstörning i syfte att säkra en framtida kompetensförsörjning.

Fortbildningens syfte är att deltagarna tillägnar sig grundläggande kunskaper om språkstörning och dess konsekvenser för att utveckla kompetens att tidigt uppmärksamma, förebygga och vidta åtgärder vid hinder för språklig utveckling. Vidare syftar utbildningen till att deltagarna vidgar sin förmåga att ge kollegialt stöd och vägledning till såväl vårdnadshavare som kollegor i den pedagogiska verksamheten.

Elevernas måluppfyllelse i åk 6 i alla skolans ämnen

Indikator: Andel elever som uppnått kunskapskraven i åk 6. Målet är att i Varbergs kommun ska andelen elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven öka från 81,5 % till lägst 90 % under perioden för att succesivt öka mot 100 %.

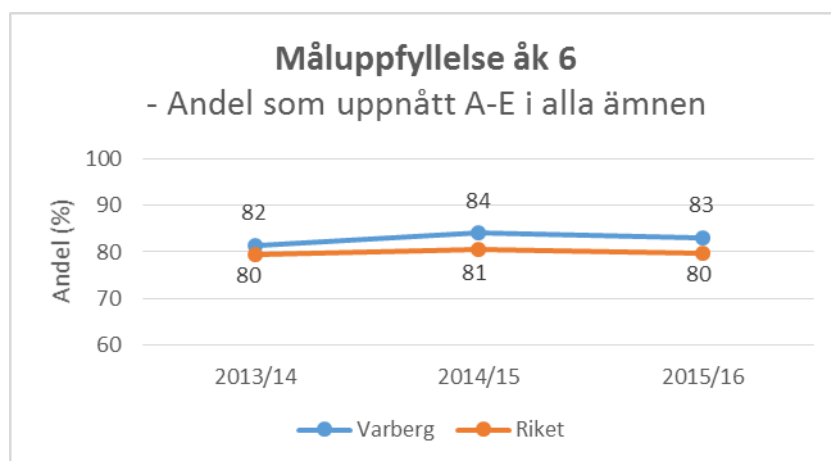

Diagram 3. Andel elever som uppnått godkända betyg (A-E) i alla ämnen. Källa: Skolverket, Siris 2016-11-03.

Sedan målvärdet formulerades har resultaten ökat med 1,9 procentenheter även om det skett en marginell minskning från föregående år med 0,9 procentenheter. Ur en så liten förändring är det svårt att dra några övergripande slutsatser men

analysen är baserad på resultat för varje enhet och med rektors kunskap om den egna verksamheten kan en positiv trend urskiljas. I jämförelse med nationell statistik ligger Varberg över snittet i riket.

2.1.2 Analys av elevernas måluppfyllelse i årskurs 6

Rektor menar att **språkförståelse** ligger till grund för och har stor påverkan på samtliga elevers progression. Arbetet med språk-, läs- och skrivutveckling är därför en grundbult i att säkerställa måluppfyllelse.

Eleven får för första gången **betyg i årskurs 6**. För att motverka stress och press är det viktigt att synliggöra för elev vad betyg och betygssättning innebär. Rektor menar att diskussion kring betygssättning tillsammans med exempelvis ämnesdidaktiskt kollegium (ÄDK) och annat kollegialt lärande skapat en positiv utveckling. Det finns en allt större vana att ta hjälp av varandra, samarbeta ämnesvis och övergripande. Det sker ett större kunskapsutbyte mellan pedagoger idag än tidigare. Det skapar likvärdighet i bedömningen.

Rektor menar att det finns tydliga positiva trender i resultaten för grupper där ett **ämnesdidaktiskt samarbete** utvecklats.

I dialog med rektor reflekteras över att en hög andel av eleverna når godkänt betyg men samtidigt att relativ få uppnår **de högsta betygen** A och B. Rektor menar att det i stor utsträckning krävs hög analysförmåga och hög kompetens kopplat till reflektion och diskussion av eleven för ett A eller B. Just dessa förmågor kan vara utmanande för elever i årskurs 6.

Vid en jämförelse av nationella prov och terminsbetyg syns att andel godkända ligger i linje men att fler elever uppnår A och B i de nationella ämnesproven än i terminsbetygen något som bör diskuteras i de ämnesgrupper det berör.

Positiv påverkan på resultaten har även **de digitala lärverktygen**. Rektor menar att det syns en tydlig förbättring i exempelvis skrivflyt hos eleverna som arbetat med ipads. Det betonas dock att det är av hög vikt att ständigt följa upp verksamheten och arbetet med exempelvis ipads för att dessa ska bidra till lärandet på bästa möjliga sätt. Som en rektor uttrycker det; ”Digitala lärverktyg blir inte pedagogiska per automatik”.

Ämnesdidaktiskt Kollegium (ÄDK) är en fördjupning och analys för utveckling av lärares undervisning och elevers lärande.

Ämnesdidaktiskt kollegium är ett kollegialt lärande som fokuserar elevernas lärande. I ett ÄDK arbetar lärare tillsammans på ett systematiskt och vetenskapligt sätt för att utveckla undervisningen och ge eleverna bästa möjliga lärande.

Syftet med ÄDK är att säkerställa undervisningens kvalitet på skolorna, genom att lärarna utvecklar sin undervisning och lär känna dess påverkan på elevernas lärande. Den struktur arbetet fortlöper med är inspirerat av Learning Study och ger arbetet i ÄDK det systematiska och vetenskapliga inslag som är nödvändigt. I denna struktur ligger formativ bedömning/bedömning för lärande (BFL) som en naturlig del av arbetet.

För att säkerställa att de specifika delarna i undervisningen berörs och att elevernas lärande fokuseras i lärarnas diskussioner används teori om lärande; variationsteorin som bakgrund i arbetet. ÄDKs organisation, dvs. hur lärarna är grupperade, hur mycket tid och hur ofta lärarna träffas samt att arbetet har en intern ledare är inspirerat av hur kinesiska lärare arbetar i så kallade Teachers Research Groups. Lärarna som ska leda grupper och arbetet på skolan utbildas under läsåret 2016/17.

Ämnesdidaktiskt kollegium är;

- Utrymme i form av tid för lärare att kontinuerligt mötas och gemensamt diskutera undervisning
- I mötena fokusera undervisningens innehåll och elevers lärande utifrån variationsteorin, genom att lärare kollektivt planerar, genomför, observerar, utvärderar och utvecklar undervisningen
- En ledare som planerar, driver och följer upp innehållet som diskuteras i mötena och har kunskap i variationsteorin.

Elevernas genomsnittliga meritvärde i åk 9

Indikator: Elevernas genomsnittliga meritvärde. Målet är att i Varbergs kommun ska elevernas genomsnittliga meritvärde gå från 214,8 till 220 under perioden.

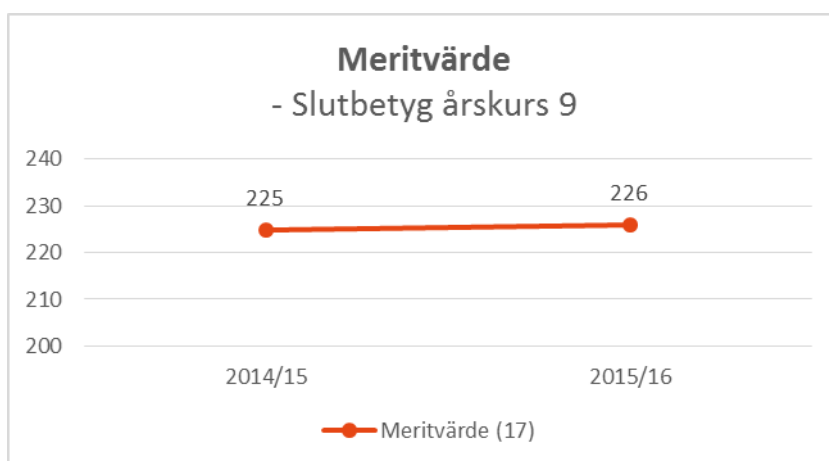

Diagram 4. Meritvärde baserat på slutbetyg årskurs 9. Från och med läsåret 2014/15 baseras meritvärdet i nationella sammanställningar och jämförelser på 17 ämnen till skillnad från tidigare då meritvärde beräknas på 16 ämnen. Källa: Hypergene 2016-11-11

Från och med i år, 2016, beräknar Skolverket ut det genomsnittliga meritvärdet med och utan elever med så kallad okänd bakgrund. Med detta menas elever som har ett tillfälligt personnummer. I de flesta fall rör det sig om nyanlända elever. Kommunen som helhet påverkas inte av denna uppdelning men på två skolor kan en skillnad utläsas. Där utgörs 13,5 % respektive 9 % av avgångseleverna av elever utan fullständigt personnummer. Samtliga sammanställningar som presenteras i den här rapporten visar resultat för samtliga elever. I jämförelse med riket ligger samtliga elever i Varberg över snittet för samtliga elever i riket.

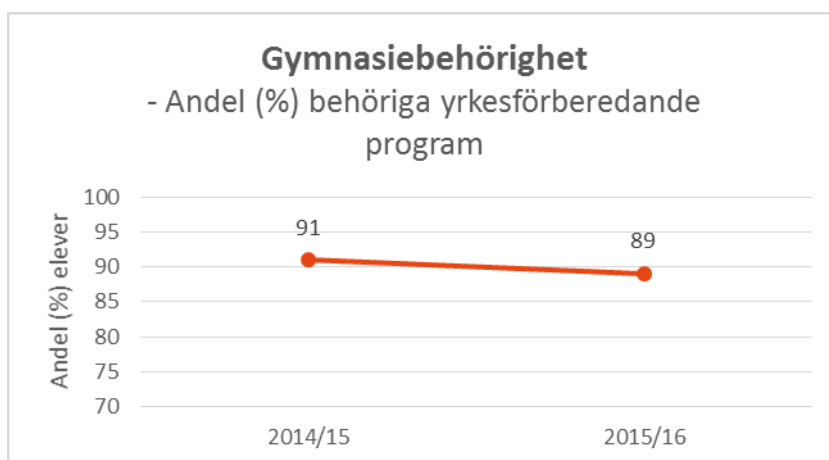

Diagram 5. Andel (%) elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasiets yrkesprogram. Källa: Hypergene 2016-11-21

Vid en genomgång av elevernas genomsnittliga meritvärde kan det konstateras att det fortsätter att öka något. Från 225 läsåret 2014/2015 till 226 läsåret 2015/2016. Samtidigt kan vi konstatera att behörigheten till gymnasieskolan minskar något. Från 91 % läsåret 2014/2015 till 89 % läsåret 2015/2016. De ämnen där eleverna har svårast att nå målen är engelska och matematik. I engelska är det dock många elever som når höga betyg. Den genomsnittliga betygspoängen är hög. Spridningen är alltså stor. I matematik är det däremot övervägande lägre betyg och fler elever som inte når minst E i betygsnivå. Även i ämnena fysik och kemi har eleverna svårare att nå godkända betyg.

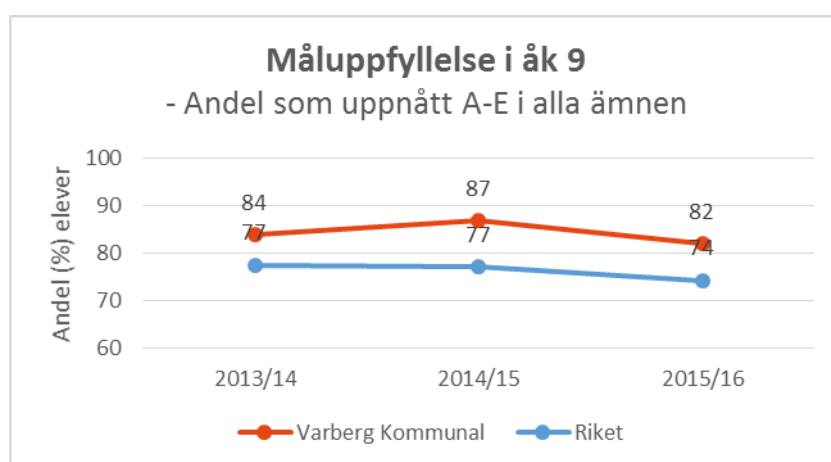

Diagram 6. Andel elever som uppnått godkända betyg (A-E) i alla ämnen. Källa: Skolverket, Siris 2016-11-21.

Likvärdigheten identifierades som ett utvecklingsområde i 2015 års rapport. Vid analys av resultat samt i dialog med rektorer framkommer att likvärdigheten i pojkars och flickors betygsprestationer har ökat. Gapet mellan pojkars och flickors betyg har minskat. En ökad medvetenhet och riktat arbete på skolorna har gett resultat.

2.1.3 Analys av elevernas genomsnittliga meritvärde i årskurs 9.

Rektor lyfter fram flera faktorer som påverkar den helhet som ligger till grund när elevens prestation i grundskolan summeras på vårterminen i årskurs 9. Flera faktorer syftande till satsningarna på lågstadiet och mellanstadiet påverkar direkt också vilka förutsättningar elev tar med sig till högstadiet.

Rektor menar att den främsta av faktorerna för en progression i lärandet och slutligen ett högt meritvärde som ett resultat av samma progression är **den enskilda pedagogen**. En behörig kompetent pedagog som i sin undervisning formativt lyckas möta varje enskild elev och motivera denne, lyfter en grupp och dess resultat. Rektor skapar förutsättning för den enskilda pedagogen. Genom möjligheter till kompetensutveckling, stöd och förtroende utmanas pedagogen och utvecklas.

Organisation kring en elevgrupp som helhet har påverkan på elevens prestation. Genom gemensamma metoder och en **kontinuitet** i arbetsätt och personalgrupp

skapas ökade möjligheter för elev att utvecklas maximalt i sitt lärande. **Långsiktig rekrytering** och tillgång till vikarier är av högsta vikt. Vidare är det viktigt att vid nyanställning säkra för kompetensutvecklingsinsatser kopplade till kommunens långsiktiga utvecklingsinsatser.

För de elever som inte når måluppfyllelse inom ordinarie organisation ger rektor förutsättningar för **mer tid** för repetition i det ämne där ett extra stöd kan vara avgörande för ett godkänt betyg. En annan metod är en- till en undervisning.

2.2 Gymnasieskolan

Elevernas genomsnittliga betygspoäng

Målet är att i Varbergs kommun ska elevernas genomsnittliga betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning gå från 14,2 till 14,5 under perioden.

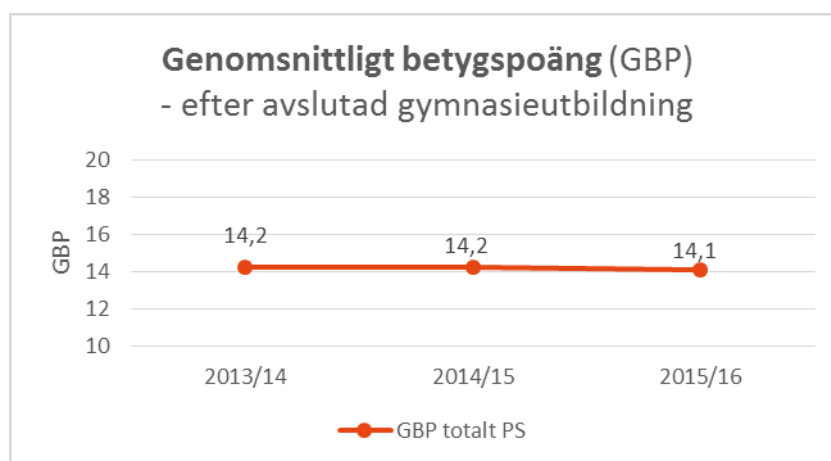

Diagram 7. Genomsnittlig betygspoäng vid avslutad gymnasieutbildning. Källa; Hypergene 2016-11-09

Trenden för gymnasieskolan är stabil. Så små variationer som 0,1 poäng ner från föregående år är omöjligt att dra några slutsatser från.

2.2.1 Analys av elevernas genomsnittliga betygspoäng

Gymnasieskolan är en bred verksamhet. Det skiljer avsevärt mellan yrkesförberedande program och högskoleförberedande program. Även inom yrkes- respektive högskoleförberedande program finns stora varianser.

Vilket söktryck det är till ett program och vilket meritvärde den sökande fått med sig från grundskolan spelar stor roll för utbildningen på det enskilda programmet. Rektor påpekar att de **förkunskaper** eleven har med sig från grundskolan kan vara avgörande för vilken progression eleven och gruppen uppnår i gymnasieskolan.

Det är viktigt att på skolan skapa en kultur som främjar bästa möjliga progression för eleven. Rektor understryker vikten av att skapa en samsyn i lärarlaget och ta ett **gemensamt ansvar** för samtliga elever. En sådan gemensam värdegrund skapas bland annat genom gemensam utvecklingstid för lärarlaget, kollegialt lärande.

En stor förändring på gymnasieskolan de senaste året är hur arbetet med elevhälsan lagts upp. Från att tidigare ha agerat vid redan uppkommen problematik är elevhälsarbetet numera tätare kopplat till pedagogerna och syftar till att **arbeta främjande** med generella lösningar för hela elevgruppen.

Andel elever som erhåller sin gymnasieexamen inom tre år

Målet är att andelen elever som erhåller sin gymnasieexamen inom tre år ska succesivt öka för att ligga över riksgenomsnittet under perioden.

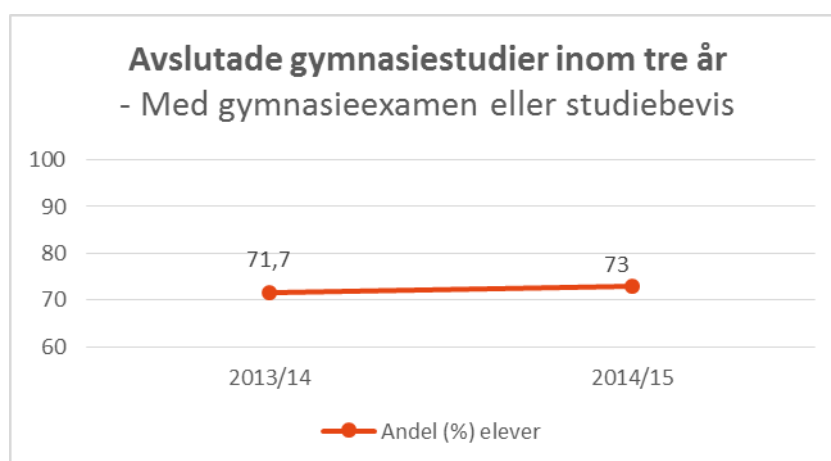

Diagram 8. Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen eller studiebevis inom tre år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM. Källa; Kolada 2016-11-09

(Resultat för 2016 presenteras av Skolverket 20 december och rapporten för gymnasieexamen är ännu inte färdigutvecklad i Hypergene.)

2.2.2 Analys av andel elever med gymnasieexamen inom tre år.

Det är viktigt att tidigt se elever som har svårt att komma igång med progression i lärandet på gymnasieskolan. Rektor skapar utrymme för **repetitionskurser** eller ökad tid i kursen för exempelvis matematik, för att stödja elever som saknar vissa förkunskaper från grundskolan.

För en god måluppfyllelse och utveckling i lärandet är det viktigt att undervisningen anpassas **formativt** efter gruppens förutsättningar. Dels av ordinarie pedagog men också med stöd från förstelärare eller **specialkompetenser** så som speciallärare eller specialpedagog.

Det är ett pågående arbete att se till att elevens **förväntningar** på den utbildning hen börjar stämmer överens med den utbildning som bedrivs. Bland annat genom att **bygga broar** mellan grundskolan och gymnasieskolan i form av utbyten och information till eleverna. Rektor menar att här finns det utrymme för utveckling exempelvis genom att ge studie- och yrkesvägledare större möjligheter till främjande och informerande arbete.

Det är viktigt att **tidigt fånga upp** en elev som inte upplever att utbildningen motsvarar förväntan och funderar på att avbryta studierna. Flera insatser så som individuellt anpassat stöd, kontinuerliga möten och tydligt formulerade mål, arbete med elevens **motivation**, kan ge effekten att elev med stöd från skolan kan vända den negativa trenden till en positiv upplevelse som gör att denne väljer att stanna på programmet. I annat fall kan elev få det stöd den behöver för ett mer välavvägt val till ett annat gymnasieprogram.

2.2.3 Beskrivning och analys av enhet 4

Verksamheten vid enhet 4 har ett brett spektrum av utbildningar och stöd för alla elever och ungdomar som inte antagits till de nationella gymnasieprogrammen. Från individuellt alternativ för elever som behöver komplettera ett par eller fler grundskolebetyg. Språkintröduktion för nyanlända, yrkesförberedande utbildning som förberedelse för arbetslivet, till Steget vidare (KAA³) för elever som avbrutit gymnasiestudier och erbjuds ett stöd att finna en individuell studieväg, få testa på ett arbete eller andra specifika insatser anpassande för den enskilde individen.

Övergripande kan sägas att arbetet på de program som ligger under enhet 4 i hög utsträckning sker anpassat efter elevens förutsättningar och följer en individuell planering.

Tillsammans med elevhälsa, studie- och yrkesvägledare (i vissa fall bäring) möter pedagoger samtliga elever utifrån bästa möjliga möte för lärande. Flera elever som varit långtidsfrånvarande i grundskolan ser gymnasiet som en **nystart** och tar denna andra chans till utbildning. Men de behöver ett stöd för att nå hela vägen fram.

Även om arbetet är individanpassat och skiljer sig elev till elev ligger fokus inledande ofta på elevens styrkor. Att börja arbetet i den ända av utbildningen där eleven har som lättast för att bygga upp motivationen samtidigt som verksamhet finner i vilken form av undervisning eller gruppkonstellation eleven lär bäst och arbetar på saker som exempelvis social kompetens. Därefter kan pedagog och elev **bygga upp en väg** till åtta godkända ämnen och därmed behörighet till ett yrkesprogram och i vissa fall även tolv godkända betyg som kvalificerar eleven till högskoleförberedande program.

³ Kommunens Kvalitetsansvar

Om **flexibilitet** i verksamheten och hos pedagogerna är en **framgångsfaktor** i all verksamhet är det på IM-programmen helt avgörande. Mer av samma sorts arbete har inte fungerat tidigare och kommer inte att fungera framåt. Istället måste verksamheten hela tiden utvecklas och fånga upp elevens signaler för att kontinuerligt formas för att möta eleven där denne befinner sig och utvecklas bäst.

2.3 Grundsärskolan

I grundsärskolan har utvecklingsarbetet skett i nära samarbete med grundskolan på Almers skola och Mariedalsskolan.

”Mellan skolformerna ska ett naturligt utbyte av kunskaper och erfarenheter finnas. Dessa kunskaper och erfarenheter ska vara stöd för varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.”

Mötet mellan grundsärskola och grundskola skapar ett **ökat lärande** och progression för samtliga elever. Genom att exempelvis låta äldre grundsärskoleelever läsa för yngre grundskoleelever byggs elevernas **självkänsla** och självförtroende upp. Dessutom skapar det en positiv upplevelse av läsning och **ökad motivation** till ytterligare lärande.

Positiv utveckling sker också vid ombytta roller. Genom att låta äldre grundskoleelever läsa för yngre grundsärskoleelever sker samma positiva utveckling. Det byggs broar där eleverna lär känna varandra, anpassa sig efter varandras behov och lär sig se olikheter som något naturligt och positivt.

En annan del i utvecklingsarbetet på grundsärskolan har varit **de digitala lärverktygen** och de möjligheter som skapas med dessa. Smartboards⁴ och ipads är ett stort stöd för verksamheten. Rektor ser att det syns en tydlig utveckling hos eleverna kopplat till lärverktygen. Eleverna är motiverade att arbeta med apparna och framförallt syns en progression i lärandet kopplat till svenska, matematik och engelska.

Ett annat fokus under året att tydliggöra individens mål och individuella kunskaper. Genom diskussion kring **den formativa praktiken** i lärarlaget läggs fokus på att formulera de observationer som görs i verksamheten kring varje enskild individ. Dessa kan sedan förmedlas på det sätt som stämmer bäst överens med elevens förutsättningar för att i största möjliga mån **medvetandegöra** eleven om dennes mål och kunskaper.

2.4 Gymnasiesärskolan

Rektors uppdrag kopplat till analys av verksamheten är att samla in den information som finns och skapa en överblick av nuläget.

⁴ Interaktiv whiteboard-tavla

I dagsläget identifierade områden i utvecklingsarbetet att arbeta vidare med är bland annat **dokumentation** av både pedagogiskt arbete och av det övergripande systematiska kvalitetsarbetet.

Vidare behöver varje elevs progression synliggöras. Vilka mål är rimliga för individen utifrån de förutsättningar som finns. Dessa måste tydliggöras, dokumenteras och följas upp över tid. På så sätt skapas också likvärdighet och högre kvalitet på lång sikt.

Överlämningen från grundsärskola till gymnasiesärskola behöver utvecklas. **Överlämning** ur trygghetsperspektiv är ett område som arbetats mycket med och där verksamheterna kommit långt. Ur pedagogisk synvinkel finns utrymme för utveckling.

2.5 Pågående långsiktiga utvecklingsinsatser

Tabell 2.	Område	Insats
Pågående utvecklingsinsatser	It och lärande	Digital kompetens
		Kompensatoriska hjälpmedel
		Forskningsamverkan med fokus på förskolan
		Dokumentation om och med elev
	Ökad anställningsbarhet	Valkompetens
		Modern arbetslivsorientering
		Tidig vägledning
		Utveckla övergångar mellan skolformer
	Barn- och elevhälsa	Implementering av övergripande barn- och elevhälsaplan
		Elevhälsateam-arbetslag
		Trivselledare och värdegrundspedagoger
	Ledarskapet i klassrummet	Kollegialt lärande
		Bedömning för lärande
		Ämnesdidaktiskt kollegium
		Aktionsforskning
		Bästa möjliga möte för lärande med tillhörande lönekriterier
	Kunskap och lärande	Övergångsprojekt förskola - förskoleklass
		LiV - Tidig läsutveckling
		Intensivmatematik
		Läsllyftet
Mattelyftet		
Ämnesdidaktisk fördjupning		
Teknik i förskolan		

3 Beslutsstödsystem – Hypergene

Under fjolåret upphandlades Hypergene som beslutsstödsystem för Varbergs kommun. Syftet är att koppla samman alla de källsystem som används för ekonomi, personal eller verksamhet, så att varje chef på ett bättre sätt ska kunna överblicka sin egen verksamhet. Hypergene är uppdelat i flera olika ”moduler”. Varje modul är kopplad till exempelvis ”ekonomi, ”personal” eller som för utvecklingsarbetet i Barn- och utbildningsförvaltningen ”skola”.

Administratörer på kansliet har under året i samarbete med Hypergene utvecklat beslutsstödsystemet för skola. Det har bestått i att överföra och kvalitetssäkra data i form av elevinformation, betygsresultat, osv.

I rektorsdialogen har rektor fått möjlighet till en första inblick i hur systemet är uppbyggt. Meningen är att när rektor är insatt i systemet kan denne bara genom några få knapptryck följa upp enheten, gruppen eller den enskilda individens resultat i form av nationella prov, terminsbetyg, slutbetyg, behörighet till gymnasiet, osv.

4 Enhetens utvecklingsplan

I Verksamhetsplan 2016-2019 har barn och utbildningsförvaltningen preciserat hur arbetet med och mot Barn- och utbildningsnämndens mål ska förlöpa under mandatperioden. På samma sätt som dessa mål är en nedbrytning av kommunfullmäktiges mål har under året grundskola och gymnasieskola brutit ner nämndens mål i enhetens utvecklingsplan.

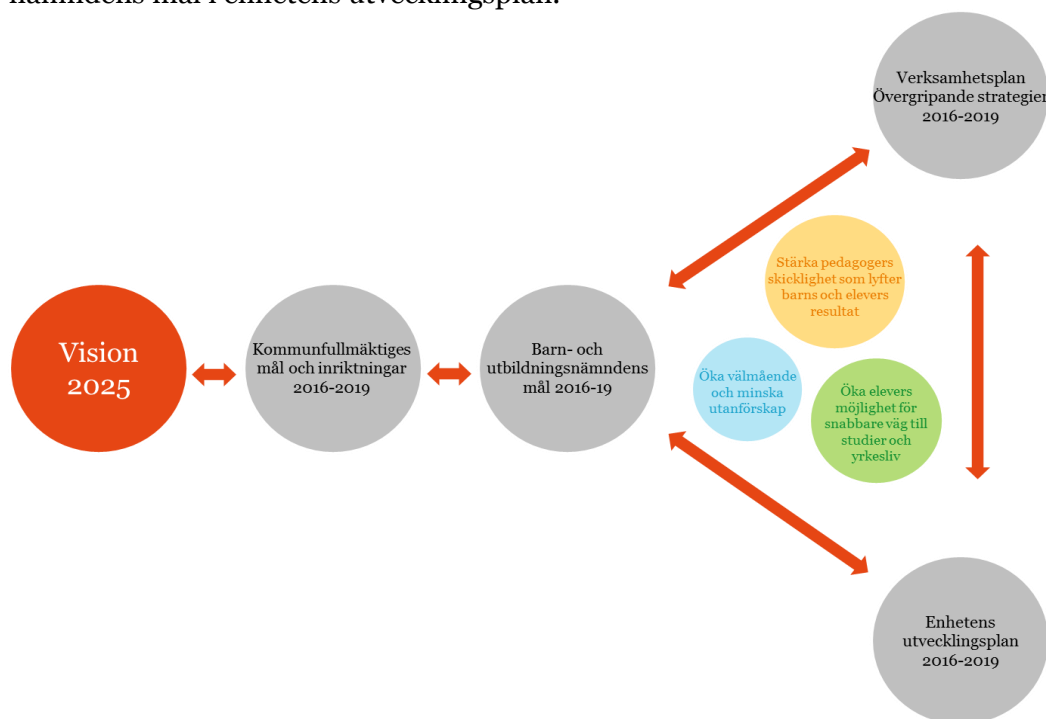

Bild 1. Målstyrningsprocessen övergripande. Vision 2025 → Kommunfullmäktiges mål och inriktningar 2016-2019 → Barn- och utbildningsnämndens mål 2016-2019 → Verksamhetsplan Övergripande strategier 2016-2019 → Enhetens utvecklingsplan 2016-2019.

Syftet med utvecklingsplanen är dels att synliggöra hur varje enhet arbetar kopplat till den politiska styrningen men också att ringa in det pågående arbetet på enheten i ett samlat dokument. På så sätt synliggörs den råda tråden som går från nationella styrdokument och politiska satsningar till hur arbetet på enheten organiseras och genomförs.

Under rektorsdialog har en diskussion först utifrån enhetens utvecklingsplan. Diskussionen har kretsat kring hur utvecklingsplanen den framtagits, hur den görs levande för all personal och hur uppföljning och revidering kommer ske framåt för att hela tiden hålla dokumentet levande.

Under 2017 kommer utvecklingsplanen digitaliseras i Hypergene genom samverkan mellan rektor och kvalitetsteam.

5 Avslutning

Det systematiska kvalitetsarbetet i Varbergs skolor har utvecklats under året. Under det paraply som är verksamhetsplan, Barn- och utbildningsnämndens mål och nationella styrdokument, formuleras och genomförs insatser på enheten och övergripande.

Under året som gått har flera insatser haft positiv påverkan på kvaliteten i verksamheten. Rektor vill bland annat lyfta fram **lågstadiesatsningen** som gett möjlighet till utökade tjänster med nyanställning i grundskolans yngre år för fler pedagoger per elev och **ökad kvalitet**.

LiV, Läsutveckling i Varberg, är en pågående insats som sedan 2011 höjer kvaliteten i pedagogens undervisning och elevers resultat.

Rektor vill också lyfta fram **samarbetet** mellan pedagoger. Genom en gemensam värdegrund och ett gemensamt ansvar för samtliga elever blir verksamheten **flexibel** och höjer genom att möta varje elev efter dennes förutsättningar kvaliteten i undervisningen. Med ett gemensamt utgångsläge är det också enklare för lärare att stödja varandra med högre kvalitet och likvärdighet som följd. Några skolor har under året startat ämnesdidaktiska kollegium (ÄDK) där pedagoger systematiskt och vetenskapligt analyserar verksamheten och genom kollegialt lärande lyfter kvaliteten.

För en ökad kvalitet i verksamheten är en god analys en viktig del. För att skapa goda förutsättningar för rektor till analys och uppföljning har under läsåret 2015/16 ett målstyrningssystem kallat **Hypergene** implementerats. Genom att

ge rektor direkt överblick över resultat på enhetsnivå, gruppnivå och individnivå skapas goda förutsättningar för högre kvalitet i utvecklingsarbetet.

Vidare har också varje rektor formulerat en utvecklingsplan. I den är utvecklingsarbetet på enheten förtydligt och visar på en röd tråd från politiska mål, nationella riktlinjer och de insatser som görs i verksamheten. Genom utvecklingsplanen blir den helhet och det gemensamma fokus som binder samman samtliga utvecklingsinsatser förtydligad.

6 Källförteckning

Bengtsson, M. (2016), *Systematiskt kvalitetsarbete – Språk-, läs, och skrivutvecklare*, Barn- och utbildningsförvaltningen, Varbergs kommun

Varbergs kommun (2015), *Verksamhetsplan 2016-2019*, Barn- och utbildningsförvaltningen

Skolverket (2011) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, reviderad 2016*. Stockholm: Fritzes

Skolverket (2016), *Siris – kvalitet och resultat i skolan*, (<http://siris.skolverket.se/>)

**VARBERGS
KOMMUN**

BESÖKSADRESS: NORRGATAN 25 **POSTADRESS:** VARBERGS KOMMUN, 432 80 VARBERG
TELEFON VÄXEL: 0340-880 00 **E-POST:** BUN@VARBERG.SE **WEBBPLATS:** WWW.VARBERG.SE